

האומר פרק שלישי קידושין

סו.

עין משפט
נר מצוה

קא א מיי פט"ו מהל' אסורי ביאה הל' ז טושיע אהי"ע סימן ד קב ב ג מיי פרק י"ט מהל' אסורי ביאה הלכה די טושיע אהי"ע סימן ח סעיף ב: קב ד מיי שם פ"ב הלכה כ' כמנ ד לאוין קיד קטו טושיע שם סימן ד סעיף ו: קד ה מיי שם הלכה כ' סגנו שם טושיע שם סעיף ו:

תום ר"ה הזקן
גב' נרשא ממורת. דקהל גרים לא איקרי קהל שנתגיד אביו ונמצא שהוא שני ראשונה. שנתגידה היא. שלישי. ומותר לישראל דכתיב [דברים כג ט] דור שלישי יבא להם בקהל ה.

(א) ונכתיב והולד, וכן בהמשך העמוד בכל מקום שלפניו הולד נכתיב והולד; (ב) [לקמן עב: ע"פ אמנם בתוספתא פ"ה א"ב א"א ח"א ה"א] הולד גר מותר בממורת הולד ממזר דברי רבי יוסף ובעיני הוא נכתיב, ועי' מהרש"א ולפניו הוה ע"פ ההשגחה; (ג) [לקמן עב: תוספתא ס"ג, ד] [לעיל סד. לקמן ע"ד ע"ג, ט] יבמות ע"ה, (ו) [ס"ג]; (ז) [בכתיב "הולד הולך אחרי"; (ח) [גדל"ג ואזו וזכר כהנא]; (ט) [ג"ל דילוד להם כתיב, וי"ה כפסוק (דברים ט) ויבמות ס"ג]; (י) [ג"ל הוא. ש"ש]; (יא) [ע"ב]; (יב) [ג"ל דרבינן. ש"ש]; (יג) [א"ל"ה ליתא דפסוקי, ונוסף ע"פ מהרש"א, ומתקן מהרש"א, ולמהרש"א ג"ל לאתוי מממורת, ש"ש]; (יד) [כדלקמן ע"ג ע"א]; (טו) [בדפוס דילודו, וכו']; (טז) [גדל"ג הוא]; (יז) [בדפוס דהא, וכו']; בכרש"א, (יח) [כדלקמן עמוד ב].

מוסף רש"י

גר שנשא ממורת הולד ממזר. דכתיב לו הך אחר פסולו [לקמן ע"ב]. דאמר גר לא ישא ממורת. קסבר דקהל גרים איקרי קהל (שם). באומות הלך אחר הובר. שבע אומות לענין לא תמהי כל שמה. הך אחר הובר. נתגידו הך אחר הפגום שבשניהם. לענין יוספן. [יבמות ע"ח].

מוסף תוספות

א. מצוי שני או גר עמוי דמורה דלא איקרו קהל. מוס' ה"ל"ש.

גב' גר שנשא ממורת דיש קידושין ואין עזירה. גר מותר בממורת לר' יוסי דאמר קהל גרים לא מקרי קהל לקמן בפרק בתרא (דף ע"ג). ונתנייה. גבי קידושין ויש עזירה במתני' בהדי אלמנה לכו"ג: כל מקום דסיפא. דיש קידושין ויש עזירה

כל מקום כלל משמע לאתוי הך ללא פריש לה בהדיא: ואיבעית אימא לעולם רבי יוסי היא. לאמר גר מותר בממורת ודקשיא לך כלל היא מתניתין לאו כלל כייל דלהכי תנא בה ואיזו זו היא כהנת ולויה כו' למימרא דהני הוא דהולד הולך אחר הוכר אבל יש אחרים אע"פ שיש קידושין ואין עזירה הולך הולך אחר הפגום: ואיזו זו וסו לא. כלומר אס כן דאזו זו דוקא אבל מדי אחיבה לא אויל אחר הוכר גבי יש קידושין ואין עזירה: והרי חלל וכו'. ותנן לקמן (דף ע"ג) בת חלל זכר פסולה לכהונה אלמא אחר הוכר הוא ומיקרי חללה: כרבי דוספאי ס"ל. לתנא דידן דאמר (ס"ג) צות ישראל מקוה טהרה לחללן וצתה שכרה לכהונה: והרי ישראל שנשא חללה דיש קידושין ואין עזירה. דלא אסורה אלא לכהנים והולד הולך אחר הוכר דתנן לקמן (ס"ג) בתו שכרה לכהונה ולא אמרינן חללה היא כפגום שבשניהם: ונתנייה בהדיא. גבי כהנת ליה ישראלית. ומשני משום דלא מתני לה אינה נישאת לו לתנא עם השאר בלשן קצר דינא ואיזו) כהנת ליה ישראלית וחללה שנשא לכהן ללוי ישראל דמשמע חללה נמי לכהן אין עזירה: והאיכא. יש קידושין ואין עזירה דהולד הולך אחר הוכר הא דרבה בר בר חנה: מרי שני שנתגיד

אזוי: מצריים ראשונה. שנתגידה היא: צנה שלישי. ומותר לישא ישראלית דכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם דיש קידושין ואין עזירה לבית אבותם קרינא ציה כישראל. והא דאמרין ביצמות (דף ע"ח). להם הך אחר פסולין היינו לענין ישראל שנשא מצרית או מצרית שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עזירה עד שלשה דורות הולד הולך אחר המצרי (ו) דילודו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות אבל לענין מצרית לא מגמר לן האי להם מידי דהא בתרויהו להם קרינא ציה (ו) והוא מצרי והיא מצרית: ולרבי דמי. דאמר ביצמות בפרק הערל (דף ע"ח) דשני הוא וילף לה מאשר יולדו הכתוב תלאו צלידה למימרא דבתר אימיה שדינן ליה מדלא כתיב אשר יולדו: והאיכא. גבי יש קידושין ואין עזירה הולד הולך אחר הפגום הא דרי אהרן רצין וכו' באומות הך אחר הוכר איש ואשה הבאים משני אומות [כדלקמן] (ס) נפגייירו. דיש קידושין ואין עזירה: הולד הולך אחר הפגום. כדלקמן בשמעתי ומתניתין מני הולד הולך אחר הוכר: סגא איזו זו. דרישא למעוטי ולאשמעינן דמתני' לא כלל כ"ל. ומרישא דמילתיה דרצין ליכא לאקשווי למימר ונתנייה במתניתין גבי הולד הולך אחר הוכר דמתניתין ביש קידושין מייירי והני דלא נתגידו אין כאן קידושין: האי מאן. אסוגיא דשמעתי פריך דשנינו לעיל ואי בעית אימא רבי יוסי היא אי אמרת בשלמא רבי יהודה היא דאמר גר אסור בממורת לפיכך בנו הולך אחר הפגום דין כל מקום שיש קידושין ויש עזירה איכא לתרואי כל מקום דמתניתין לאתוי מאן ואיזו זו למעוטי מאן כל מקום דרישא לאתוי ישראל שנשא חללה דבתו כשרה דהולד הולך אחר הוכר: ודרבה בר בר חנה. מצרי שני שנשא מצרית ראשונה דיש קידושין ואין עזירה לפיכך הולד שלישי: ואיזו זו למעוטי דרב דימי ורצין. כלומר ואיזו זו דרישא דמשמע אבל בעלמא לא אויל אחר הוכר אי ס"ל כרב דימי דאף מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני אשמעינן איזו זו דמתניתין למעוטי הא דלא אויל בתר זכר וכל מקום דרישא לא תיתי אלא ישראל שנשא חללה וכדריבין (ו) דאמר נתגידו הך אחר הפגום ולא אויל אחר זכר ואף על גב דאין עזירה ואי ס"ל כרבה בר בר חנה

מתני' ר' יהודה היא. הקשה ה"ר יעקב מקואלי לר' יהודה נמי איכא למיפך הרי גר מצרית שנשא ממורת דיש קידושין ואין עזירה כדאמר לקמן (דף ע"ד): דמורה הוא בפסולי קהל דהיינו גר מצרי דמותר בממורת ואפ"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי ממזר ומיזן ר"י בר אברהם דהגמרא

לא נחית לאקשווי א"כ"י יש אחד מהם כשר כגון גר כשר הראוי לצא בקהל שנשא ממורת דהכי משמע ליה השמא דיש קידושין ואין עזירה וגר מצרי שנשא ממורת שניהם פסולים ולכן לא רצה להקשות מנייה מיהו צמר הכי פריך ממנלי אף על גב דאינו כשר לצא בקהל והי"ה דהוה מצי למיפך ממנלי שנשא ממורת אלא דפריך ליה שפיר: ונתנייה. פ"י כסיפא תנא כל מקום לאתוי ולא פריך ולתנייה בהדיא כדפריך בסמוך דכיון דסבר גר אסור בממורת דאיקרו קהל היו קצת בכלל ממורת ונתניה לישראל דתני במתניתין ולא כריך למתנייה במתניתין טפי כולי האי ומי"מ איצטריך למיתני כל מקום דאי לא הכי לא הוה מצי לאתוי (ו) (אלא) ממורת ונתניה לישראל לצד: ודריי ח"ס שנשא בת ישראל והודר הולך אחר הובר. פירוש שהוא חלל כמו אזוי וא"ת מאי פריך מה דהבן פסול לאו משום דלאוין צמר הוכר לחודה אלא משום דנקבה פגומה שיהא אמו שהוכר פוסלה בצאתו והוי חללה ויש לומר דע"כ פסולו של צן לאו משום פסול דנקבה הוא דהא ישראל שנשא חללה יוכיח שצמו כשרה לכהונה ואף על גב דאמה פסולה אם כן משמע דלאוין דוקא צמר הוכר לכן פריך שפיר: הא בני ר' דוסתאי דאמר בנות ישראל ב"ו. וא"ת אמאי לא משני תנא כל מקום לאתוי כדאמרין על ישראל שנשא חללה ויש לומר דא"כ מצינו למיפך ונתנייה בהדיא ולא מצי נמי לשנויי משום דלא מתני לה דהכי נתנייה כדאמרין בסמוך דהא ודאי מצי למיתני במתניתין כהנא שנשאת לכהן וללוי ולישראל ולחלל שהרי לא הוזכרו כשרות לישא לפסולים (ו): בנה ש"ש"י הוי. פירש בקונטרס ומותר לישא ישראלית דכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם דיש קידושין ואין עזירה לבית אבותם קרינא ציה כישראל והא דקאמר ביצמות (דף ע"ח). להם הך אחר פסולין היינו לענין ישראל שנשא מצרית או מצרית שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עזירה עד ג' דורות הולד הולך אחר המצרי (ו) דילודו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות אבל במצרי ומצרית לא מגמר לן (ו) הא להם מידי דהתם (ו) בתרויהו להם קרינא ציה הוא מצרי והיא מצרית ע"כ"ל ודקדק הר"ם דלא תימא דוקא ישראל שנשא מצרית שייך לומר הך אחר פסולין לפי שאין שניהם פסולין אבל בשניהם פסולין לא שייך לומר הך אחר פסולין דשניהם פסולים שהרי עמומי ומצרית שניהם פסולים והולכים אחר הפגום (ו) אלא הדבר תלוי בזה כשהם משני עממים שייך לומר כן דקרא בשני עממים איירי וקאמר הך אחר הפסול שצבל עם ועם אבל כשניהם מעם אחד לא שייך לומר כן: ב"ב מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה ואיזו זו למעוטי דרבינו רב דימי. פירוש או אז קתני כלומר אי אתאי כל מקום דרישא לאתוי מילתא דרבה בר בר חנה א"כ אתאי איזו זו למעוטי דרצין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי ליתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה אימא שהרי דברי זה סותרים את דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מצרי שני שנשא מצרית ראשונה צנה שלישי ולדברי רב דימי אינו אלא שני ואי לא אתאי כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה משום דלית הילכתא כוותיה א"כ נוכל לומר דאזו זו דרישא אתי למעוטי ההיא דרב דימי: מנא

מיימתין ליה מכל מקום דרישא ואיזו זו למעוטי דרצין לחודה: כל